

Секція: Економічні науки

Нечай Антон Миколайович

студент

Національного технічного університету України

"Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

м. Київ, Україна

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НАФТОВОЇ ГАЛУЗІ

Проблематика. Фундаментальні процеси, які відбуваються в економіці впливають на підприємства нафтової промисловості. Нафтова індустрія в Україні і в будь-якій іншій частині світу орієнтується на далекі горизонти. Нафтовики працюють над довгостроковими проектами, які дадуть першу нафту не раніше 2020-го або навіть 2025-го року. Забезпечення майбутнього видобутку та переробки нафти - це дуже відповідальне завдання, яке потребує ретельно продуманого плану дій. Саме тому підприємства даної галузі потребують розробки бізнес-планів.

Виклад основного матеріалу. Процес бізнес-планування є невід'ємним природнім елементом управління, створення, функціонування та розвитку кожного підприємства нафтової промисловості, адже дозволяє не лише передбачити найбільш важливі економічні характеристики та параметри господарювання, але й узгодити місію та цілі, стратегію і тактику розвитку підприємства, його ресурсний потенціал та можливості його реалізації [1, с. 13].

Для кращого розуміння теми статті необхідно ознайомитися з поняттям нафтової галузі.

Нафтова галузь - галузь економіки України, яка разом з іншими галузями забезпечує пошук, розвідку та розробку родовищ нафти, транспортування, переробку, зберігання і реалізацію нафти та продуктів її переробки [2].

Бізнес планування діяльності підприємств нафтової галузі – це систематизований розрахунок показників господарсько-фінансової діяльності на поточний та довгостроковий планові періоди, вибір оптимальних відповідей до критеріїв оптимальності (максимізація видобутку, переробки, збуту; ефективність використання ресурсного потенціалу; мінімізація витрат) [3, с. 16].

Загальну логіку процесу планування на підготовчій стадії розробки бізнес-плану, як для підприємств нафтової галузі так і для інших підприємств, представимо на *рис. 1*. Підготовчий етап тісно пов'язаний та відповідає основним етапам стратегічного планування діяльності підприємства, а відтак стосується: оцінки загального стану (зовнішній та внутрішній аналіз); визначення місії (філософії підприємства); формування цілей та задач діяльності; аналізу стратегічних альтернатив та обрання стратегії.

Рис. 1. Стадії бізнес-планування [3, с. 18]

Бізнес-план має мету, яка узгоджується з цілями та завданнями проекту. Бізнес-план охоплює як зовнішні, так і внутрішні цілі. Основна зовнішня ціль полягає в тому, щоб запевнити майбутніх партнерів і кредиторів в успіху справи. Головна внутрішня ціль бізнес-плану - бути основою управління підприємницькою діяльністю.

Мета бізнес-планування діяльності нафтових підприємств складається з безлічі напрямів:

- визначення рівня життєздатності та стійкості нафтового підприємства;
- виявлення сильних та слабких сторін нафтового підприємства;
- конкретизація стратегії розвитку за допомогою системи кількісних і якісних показників;
- забезпечення підтримки інвесторів та акціонерів;
- зниження і передбачення ризиків впровадження проектів з видобутку, переробки, транспортування та продажу нафтопродуктів;
- аргументування системи доказів, які переконують інвестора у вигідності проекту;
- розвиток перспективного (стратегічного) погляду на підприємство та його ринкове середовище за допомогою досвіду планування;
- горизонтальна та вертикальна інтеграція підприємств нафтової галузі.

Для ефективного планування проектів потрібно розібратися зі специфікою окремих процесів у нафтовій галузі. Окремі автори виділяють такі особливості процесу буріння свердловин: значна віддаленість об'єктів один від одного та від підприємства, яке залежить від наявності покладів нафти і газу; необхідність систематичного переміщення громіздкого бурового обладнання з одного об'єкта на інший; відсутність доступу людини до вибою, що зумовлює потребу організації спеціальних служб, які ведуть систематичний контроль за процесом буріння; наявність геологічних особливостей, які впливають на процес буріння, на кількість і склад використовуваних матеріалів тощо [5, с. 20]. Виробничий процес будівництва

свердловини є комплексом пов'язаних між собою процесів, який прийнято називати циклом будівництва свердловин, і може бути представлений схемою (рис. 2).

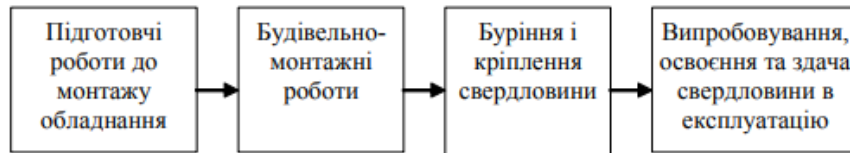

Рис. 2. Схема циклу будівництва свердловин [5]

Одним з етапів бізнес-планування діяльності нафтових підприємств є аналіз факторів, що впливають на структуру затрат і склад собівартості продукції (рис. 3).

Основним фактором, який впливає на підприємства нафтової галузі, є ціна за барель. Ще в кінці 2004 року вважалося, що нормальна ціна нафти становить від \$22 до \$28 за барель. Однак через декілька років вона досягла \$147,27, а потім впала до \$30 і знову підскочила до \$100. Ціна нафти є дуже нестійкою, що без сумніву впливає на доходи та витрати нафтових підприємств. Саме тому дуже важко оцінити результати проекту і це змушує нафтовиків переглядати бізнес-план, вносити зміни.

Висновки. На сьогоднішній день нафтова галузь - це масштабне, наукоємне виробництво, яке активно приваблює для своїх потреб науково-дослідні інститути та виробників високотехнологічного обладнання. Більшість проектів нафтової сфери мають довгостроковий характер, що робить проекти вразливими до змін безлічі факторів. Через постійні зміни у навколишньому середовищі події можуть розвиватися не так, як планувалося, тому плани потрібно постійно переглядати з врахуванням змін реальних умов.

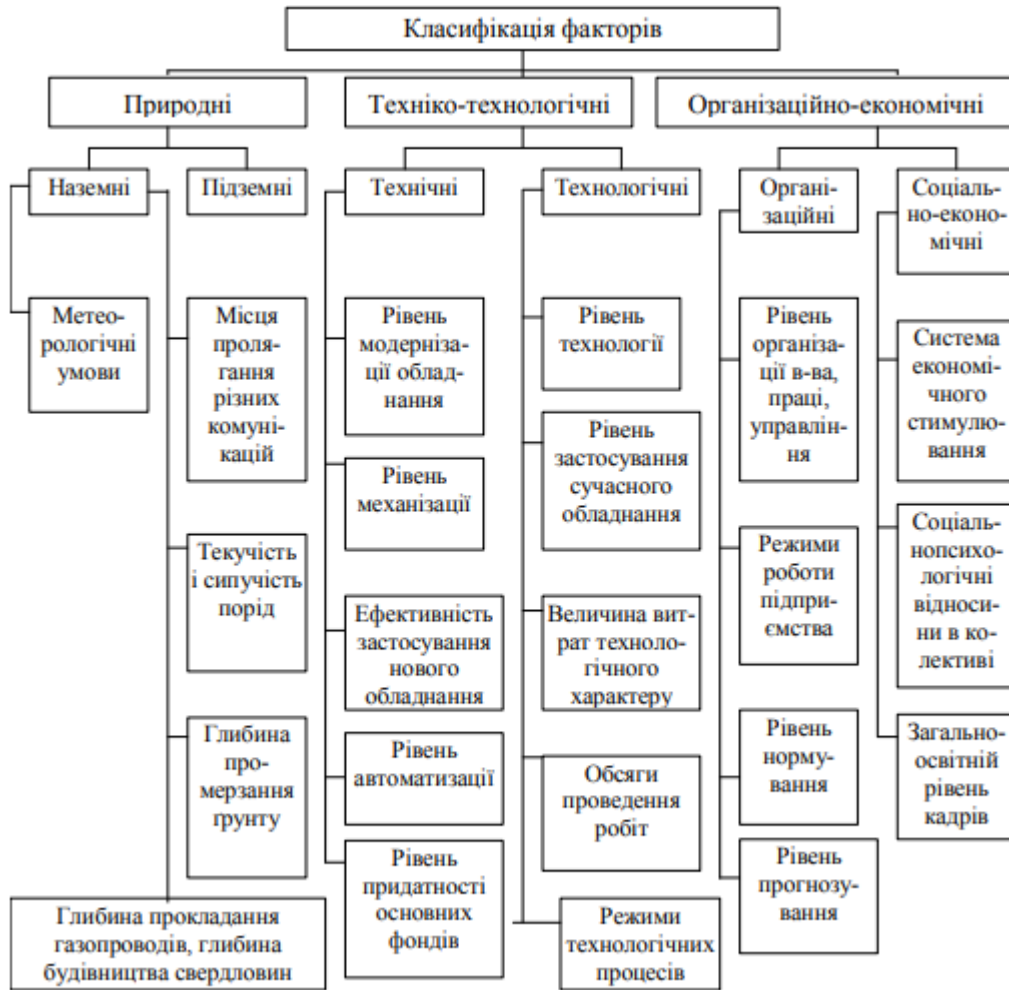

Рис. 3. Класифікація факторів, що впливають на структуру затрат і склад собівартості продукції на підприємствах нафтової і газової промисловості [5]

Література

1. Макаренко С. М., Олійник Н. М. Бізнес-планування. Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 073 "Менеджмент" рівня вищої освіти "бакалавр". Херсон: ТОВ "ВКФ "СТАР" ЛТД", 2017. - 224 с.
2. Офіційний сайт НАК "Нафтогаз України" [Електронний ресурс]. - Доступний з <http://www.naftogaz.com/>
3. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. – К. : Знання, 2013. – 173 с.
4. Ергин Д. Добыча: Всемирная история борьбы за нефть, деньги и власть / Дэниел Ергин; Пер. с англ. - М.: Альпина Паблишер, 2017. - 944 с.

5. Ястремская В. Б., Сыромятников Е. С., Злотникова Л. Г., Савицкий В. Б. Организация и планирование производства на предприятиях нефтяной и газовой промышленности. – М.: “Недра”, 1975. – 392 с.